

Dr. Ágfalvi Imre élete és munkássága *

Stift László

1921. február 27-én született Budapesten szüleinek egyetlen gyermekeként. Ekkor édesapja, id. Ágfalvi Imre állami erdőmérnök volt, akit 1924-ben Esztergomba helyeztek az erdőgazdasági szakiskolához tanárnak, majd 1938-ban kinevezték igazgatónak. 1948-ban állásából felmentették, nyugdíjazták. Nyugdíjának folyósítását törvénytelenül beszüntették. 1952-től kénytelen újra dolgozni az esztergomi városgazdálkodási vállalatnál, előbb mint házkezelő, később mint műszaki ellenőr. Innen ment újból nyugdíjba 1971-ben, 79 éves korában.

Apai nagyapja Ágfalvi Alajos, aki Fischerből magyarosította nevét, a selmeci bányászakadémián végzett, és mint tanár államszámvitelt oktatott. Anyai nagyapja, Mezei Rezső is erdőmérnök volt.

Az ifjú Ágfalvi Imre Esztergomban végezte el elemi- majd középiskoláit, ott is érettségizett. Mint ismeretes, ősei több nemzedéken át erdészek voltak, így elhivatottságát, a természet és az erdő iránti vonzalmát a szülői házból hozta. A családi hagyomány, az esztergomi erdész-környezet meghatározó volt életpályájának kialakulásában, a fák, az erdő szeretetében. Az erdőt és annak tudományát megismerni vágyó ifjú 1939 őszén Sopronban beiratkozott a József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Bánya-, Kohó- és Erdőmérnöki Karának Erdőmérnöki Osztályára. Egyetemi tanulmányai ideje alatt, 1942 nyarán Szatmár megyében, az avasfelsőfalui erdőfelügyelőségi kirendeltségen töltötte gyakorlatát. Oklevelét 1944 februárjában szerezte meg.

Kinevezési kérelmét az államerdészethez adta be. A földművelésügyi miniszter ugyanez év április 1-jével a máramarosszigeti erdőigazgatóságához segédmérnöknek nevezte ki. Előbb Tiszabogdányban, azután Kőrösmezőn, majd Rahón teljesített szolgálatot, ahol a katonának bevonult, illetve betegszabadságon levő erdőhivatalvezetőket helyettesítette. 1944 novemberében katonai szolgálatra hívták be. Kivitték a frontra. 1945. május 5-én Breszlauban a szovjet hadsereg fogságába került. A hadifogságban súlyosan megbetegedett, minek következtében 1945. szeptember 10-én hazaengedték.

Hazaérkezése után jelentkezett a Földművelésügyi Minisztériumban. Igazolták, és 1945 novemberétől kinevezték a pécsi erdőigazgatóságához. Itt először Pécsen a központban a műszaki és birtokpolitikai ügyek előadójaként dolgozott. 1945 novemberében nősült, felesége Corá Alma. Házasságukból három gyermek született, két lány és egy fiú.

1946 márciusában a pécsi szolgálatilakás-hiány miatt Zobápusztára helyezték erdőgondnok helyettesnek. 1947 májusában a pécsváradai erdőgondnoksághoz került hasonló beosztásba. 1947 október 1-jével megbízták a koppányszántói erdőgondnokság vezetésével. Itt szolgált 1950 szeptemberéig, amikor is megszűnt az erdőgondnokság. Ekkor a Vajszlói Állami Erdőgazdasághoz került fahasználati előadónak. 1951 májusában a Tatabányai Erdőgazdasághoz helyezték át, ennél a Bajnai Uzemegység vezetésével bízták meg. Itt politikai nehézségei támadtak, mert a beosztott erdészei nem jegyezték

* Elhangzott az 1993. március 11-i szakosztályülésen.

békekölcsönt, ő pedig nem volt hajlandó "intézkedni" ez ügyben. 1953 áprilisával -átszervezés folytán- az Egri Erdőgazdaság Tiszafuredi Erdészétéhez került erdészetvezetőnek. Ezzel életének első jelentős szakasza lezárult. Ez a gyakorlati tapasztalatok megszerzésének időszaka volt.

1954 januárjában a soproni Erdőmérnöki Főiskola üzemszervezési tanszékére kinevezték tanársegédnek, majd 1955 októberével megkapta az egyetemi adjunktusi kinevezést. 1956 őszén beiratkozott levelező hallgatónak a budapesti Eötvös Lóránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karára.

Az 1956-os forradalom és szabadságharc ideje alatt tagja volt a Főiskola forradalmi bizottságának, és gazdasági ügyekben összekötő a Főiskola és a városi nemzeti bizottság között. 1956 novemberétől 1957 februárjáig a Főiskola igazgatójának megőrzéséből ideiglenesen egyedül látta el a tanszéken az oktatási feladatokat és a tanszékvezetés egyéb teendőit is.

1961-ben "cum laude" minősítéssel doktorrá avatták. Ez év elején német nyelvből a nyelvizsgát is "kiválóan" megfelelt eredménnyel tette le.

A tanulás és az ismeretgyarapítás következeteséhez munkásségei voltak ezek. Segédtablák összeállításával társszerzőként, és önálló jegyzetek megírásával segítette a tanszék oktató munkáját. Sorra jelentek meg jegyzetei üzemtanból, jogból, könyvtelertanból. Az erdészeti technikum részére először egyedül, majd társszerzőként írt tankönyvet erdészeti üzemtanból. A gyakorlatok anyagát évről évre fejlesztette.

Főleg a jog oktatására igyekezett specializálni magát. "A magyar erdészeti államigazgatás fejlődése a felszabadulástól napjainkig" című munkája a Magyar Jogászszövetség 1960. évre kirt pályázatán díjat nyert. Ugyanezt a témát dolgozta fel doktori disszertációjában is.

A Magyar Jogászszövetség következő, az 1962. évre jogi témákra kiírt pályázatán is részt vett. "A termelőszövetkezetek erdőgazdálkodásának állami irányítása" című tanulmánya a követelményeknek megfelelt és a bíráló bizottság pályadíjjal jutalmazta.

Következő munkája "Az Országos Erdészeti Főigazgatóság vezetője mint jogalkotó hatáskörrel felruházott szerv" című tanulmánya is elkészült 1962. decemberében, melyet ismereteim szerint sehol nem közöltek.

1957-től az erdészeti üzemtan, 1958-tól a jogot, 1964-től a könyvtelertan című tárgyakat adta elő a Főiskolán. Előadásának alapjául az általa megírt jegyzetek szolgáltak.

A tízéves külső üzemi munkája jelentősen segítette a szakmai kérdésekben való helyes állásfoglalását, amit a tanszéki tárgyak anyagának fejlesztésében is jól felhasznált. Kiváló beszéd- és kifejezőkészségét az oktatásban különösen jól hasznosította. A hallgatók fegyelmezett magatartását mindig el tudta érni. Gyakorlati érzéke és pedagógiai hivatástudata kiváló egyetemi oktatót formált belőle. Tanszékvezetője javaslata alapján ismereteinek bővítésére 1963-ban, a tudományos szempontból jelentős, nagyműltű intézmény, a tharanti erdészeti főiskolán egy hónapos tanulmányúton vett részt.

Oktatói éve alatt az erdészeti szaklapokban is jelentek meg cikkei, melyekben az erdészeti szakképzéssel és az erdőtörvénnyel foglalkozott.

Ebben az időben folyt az 1961. évi VII. törvény és végrehajtásának kidolgozása. Részt vett az erdőtörvényt előkészítő munkabizottság munkájában is. Mivel az új erdőtörvény legfontosabb végrehajtói a tanácsi erdészeti szervek lettek, felvette a kapcsolatot a Vas megye Tanácsa V.B. Mezőgazdasági Osztályával. Az egyetem oktatásában ugyanis szerette volna felhasználni a tanácsi felügyelet alatt álló erdők /téeszerdők/ gazdálkodásában szerzett tapasztalatokat.

Az egyetem vezetősége 1962-ben úgy látta, hogy világnézetileg nem elég szilárd ahhoz, hogy a jogot -mint társadalomtudományt- oktassa, ezért annak

oktatása alól felmentették, és közölték vele, hogy a jogot egy új, meghívott előadó fogja oktatni. 1963. novemberében tudomására hozták, hogy nem foglalkozhat a joggal még kutatási vonalon sem. Természetesen ezt ő sérelmezte, és bejelentéssel fordult a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságához.

Ugyének kivizsgálása után közölték többek között vele, hogy "visszamaradt polgári csökevények még ma is gátolják abban, hogy a marxizmustól idegen nézetekkel véglegesen leszámoljon". A vizsgálatot végző főhatóság illetékesének az volt a véleménye, hogy az "eszmei offenzíva álláspontjából minimális követelmény az, hogy a jogot az Egyetem világnézetileg arra alkalmas egyén oktassa, aki világnézeti szilárdsága mellett mindvégig következetesen a néphatalom oldalán állott". A vizsgálat eredményét összegezve az volt a végkövetkeztetés, hogy "szakképességét a termelésben sokkal gyümölcsözőbben tudná a népgazdaság szolgálatába állítani".

Ezek után az egyetem felettes hatóságának határozata alapján "nyert átirányítást" gyakorlati munkaterületre. 1964. március 16-ával az ÖEF vezetőjének helyettese a szombathelyi erdőrendezőséghez önálló irányító mérnöki munkakörbe nevezte ki.

Az erdőrendezőséghez kerülve a megszületett új, 1961. évi VII.tv. nyomában éppen folyt az erdők kezelési és használati viszonyainak rendezése, a nagyüzemi erdőgazdálkodásra alkalmas területek kialakítása. Erdőrendezőink feladata volt, hogy a termelészövetkezeti községekben az úrbéri birtokrendezés során alkotott közbirtokosságokat megszüntessék, összevonják az egyéniék sok helyen fekvő, szétszórta erdejét, és kialakítsák az új egységeket úgy, hogy senki se károsodjék. E sok áldozatot és szakértelmet kívánó munkából dr. Agfalvi Imre az eddig megszerzett széleskörű jogi és közigazgatási ismeret birtokában nagy szorgalommal és hozzáértéssel vette ki részét. Eredményes munkájának elismeréseként az 1964. évben az Országos Erdészeti Főigazgatóság két esetben is dícséretben és jutalomban részesítette.

Megalapozott elméleti tudásával nagyban hozzájárult a termelészövetkezetek, állami gazdaságok és egyéb szervezetek használatában levő földek tulajdoni viszonyainak az 1967. évi VII. törvény alapján történő rendezésének sikeres lebonyolításához is.

Üzemtervezői munkakörben mennyiségi és minőségi tekintetben átlagon felüli teljesítményt nyújtott mind a terepi, mind a feldolgozási munkák során. 1971. április 1-jétől az erdőrendezőség vezetője a Szombathelyi Állami Erdőfelügyelőséghez erdőrendezési felügyelőnek nevezte ki. Az őrségi erdőterületeket felügyelve nagy hozzáértéssel, szakmaszeretettel és lelkiismeretesen végezte munkáját. A meglévő jogi, valamint széleskörű szakmai ismereteit, üzemtervezési gyakorlatát kiválóan alkalmazta az üzemtervezési munkálatok előkészítésénél. Igyekezett a nagyüzemi erdőgazdálkodás feltételeit megteremteni. Munkája elismeréseként többször részesült jutalomban, és az 1975. évben az "Erdészet Kiváló Dolgozója" kitüntetésben.

Az egyetemről való kényszerű távozása után is mint erdőrendező "Az Erdő" című szaklapban foglalkozott a termelészövetkezetekben végzendő erdőrendezés sajátosságaival, azok eltérő voltával. Később mint felügyelő szintén "Az Erdő"-ben az évek hosszú során gyűjtött adatok és gazdaságossági számításokra alapozva írt az ültetési hálózat kérdéséről. 1984-ben nyugdíjasként is jelent még meg cikke ugyanebben a szaklapban "Az erdőfelügyelet története" címmel, ám ez lett az utolsó publikációja.

Dr. Agfalvi Imréről meg kell emlékeznünk, mint az Országos Erdészeti Egyesület Erdészettörténeli Szakosztályának alapító tagjáról és egyben első elnökéről is.

Az 1960-as évek kezdetén szerte az országban az erdőtörténettel, és a erdőgazdálkodás történetével foglalkozó szakemberek egyre inkább érezték annak szükségességét, hogy ezt a munkát szervezett keretek között összehangoltan folytassák. Dr. Agfalvi Imrét a dr. Csöre Pállal folytatott megbeszéléseik arra az elhatározásra készítették, hogy felkeresse mindazoka akik erdészettörténettel foglalkoznak. Összegyűjtve -gondolták akkor-, együtte erővel művelhetnék a magyar erdészet ezen elhanyagolt területét. Erre a feladatra létrehozták az OEE kebelén belül az Erdészettörténeti Bizottságot.

Agfalvi 1963. augusztus 28-ával elkezdte a helyzetfelmérő, szervezi tevékenységet. 1963. szeptember 20-ig tíz fő jelentkezéséről számolhatott b. Fekete Gyulának az Országos Erdészeti Egyesület titkáranak. Ebben a levélben kéri, hogy Fekete Gyula tájékoztassa, hogy mi módon volna lehetsége összehívni ezeket a kollegákat, és létrehozni egy erdészettörténeti bizottságot, vagy osztályt az OEE keretén belül.

A titkár egyelőre egy Erdészettörténeti Munkabizottság szervezését tartottá jónak, és ha a működése folyamatos lesz -vélte Fekete Gyula- szerveznék á szakosztállyá. 1963. október 25-ére az OEE Budapestre összehívja a Erdészettörténeti Munkabizottság alakuló ülését. A OEE elnöksége a megalakulást jóváhagyta, de még nem dönt el, hogy a társaság bizottság vagy szakosztály formában fog-e működni. Az 1964. februári ülésen aztán tizenhárom fővel megalakult az Erdészettörténeti Szakosztály, melynek elnökéül dr. Agfalvi Imrét választották. Ezt a tisztséget 1967-ig töltötte be.

Az 1965. évtől kiadott "Az Országos Erdészeti Egyesület Erdészettörténeti Szakosztálya Közleményei"-ben is megtaláljuk írásait, előadásait. Az I. számban ír "Az Erdészettörténeti Szakosztály megalakulása"-ról. A II. számban "Az erdőrendezés és erdészettörténet"-tel foglalkozik. Feltárja az erdőrendezés és erdészettörténet közötti kapcsolatot. Nagyon alaposan és nagyon részletesen elemzi ebből a szempontból a 23 347/1880 FM. szám alatti megjelent első magyar üzemtervi és a 14 500/1920 FM. számú üzemrendezési utasítást! Röviden foglalkozik az 1935. évi IV. tv.-el és a 1961. évi VII. törvénnyel. Javaslatot tesz, hogy a várható új üzemterv készítési szabályzatba át kellene venni az eddigi üzemrendezési utasításokból mindazt, ami hasznos a jövő erdőgazdálkodása szempontjából. Javasolja az új utasítás erdőleírásí részé úgy kialakítani, hogy abba erdészettörténeti adatok is bekerülhessenek.

A "Közlemények" III-IV. számában "Erdészettörténeti áttekintés" címmel ír írásának befejező mondatai hűen tükrözik mondandójának rövid összefoglalóját: "hogy mennyire szükséges a gondjainkra bízott erdők történeté és ezen belül a tulajdonjogi, illetve birtokjogi formák fejlődését is megismerni. Ez sokszor adhat segítséget, ill. magyarázatot a kérdéses erdő jelenleg állapotának megértésére, egyidejűleg utat mutat a jövő feladatainak megoldására".

Az OEE vezetőségének felkérésére az 1964. májusi ülésen az Erdészettörténeti Szakosztály elvállalta az OEE 100 éves történetének feldolgozását. A szakosztály elnöke az "Erdészeti Lapok" bizonyos évfolyamainak átnézéséből vette ki ebből a munkából a részét.

Dr. Agfalvi Imre élete és munkássága példázta, hogy csak kiváló elméleti felkészültséggel lehet komoly gyakorlati eredményeket elérni. Élete és munkássága mozgalmas, változatos volt. Mindenütt, ahol dolgozott, ambiciózus hittel, hatalmas munkabírással tevékenykedett. Gazdag tudása ellenére soha nem vált fölényessé. Ismereteit baráti szívvle adta tovább másoknak. Az élet hullámvölgyeiben is becsülettel állt helyt. Természetrakongása és szakmaszeretete -akik ismerték őt- mindenki számára felejthetetlen.

Hasznos, tevékeny életét 1976 decemberében alattomosan támadó betegség törte meg, melyből egészen felépülni már nem tudott. Megromlott

egészségi állapota miatt 1978 májusával nyugdíjba kényszerült. 1990. július 14-én -14 évi súlyos betegség után- hunyt el Szombathelyen. Hamvait a soproni Szent Mihály-temetőben helyezték örök nyugalomra.

Az Erdészettörténeti Szakosztály megalakulása.(Az Országos Erdészeti Egyesület Erdészettörténeti Szakosztálya Közleményei [OEEETSZK] I:3.

Az erdőrendezés és az erdészettörténet. (OEEETSZK) II:3-12.

Erdészettörténeti áttekintés. (OEEETSZK) III-IV:57-60.

A magyar erdészeti államigazgatás fejlődése a felszabadulástól napjainkig. (A Magyar Jogászszevetség 1960. évre kiírt pályázatán díjat nyert munka. Kézirat, 55 gépelt oldal.)

A magyar erdészeti államigazgatás fejlődése a felszabadulástól napjainkig. (Doktori disszertáció 1961. Kézirat, 82+7 gépelt oldal.)

A termelőszövetkezetek erdőgazdálkodásának állami irányítása. (A Magyar Jogászszevetség 1962. évre kiírt pályázatán díjat nyert munka. 103 gépelt oldal.)

Az erdész szakképesítésről. (Erdőgazdaság és Faipar 1957. 10.szám 15-16. o.)

Gondolatok az erdőtörvényről. (Az Erdő 1958.8. szám, 301-304. o.)

Hozzászólás a "mégegyszer szakembereinkről" című cikkhez. (Erdőgazdaság és Faipar, 1960. 9.szám, 9.o.)

Az erdőrendezés és a termelőszövetkezeti erdők. (Az Erdő, 1966. 6.szám, 281-282. o.)

Gondolatok AZ ERDŐ 1983.4. számához. (Az Erdő, 1983. 9.szám, 418-419.o.)

Az Erdőfelügyelet történetéből. (Az Erdő, 1984. 12. szám, 531-536. o.)

Szocialista erdőgazdasági üzemek szervezése. Technikumi tankönyv, 1956. év.

Erdőgazdasági üzemtan I. Kiegészítő jegyzet a levelező erdőmérnökhallgatók részére. Kézirat. Sopron, 1959. (Erdőmérnöki Főiskola jegyzetei.)

(Brandisz Mártonnal) Erdőgazdasági üzemszervezés. Technikumi tankönyv. Bp.,1960. Mezőgazd.Kiadó.

Erdészeti jog. Kézirat. Sopron, 1960. (Erdőmérnöki Főiskola jegyzetei)

(Szabó Józseffel) Üzemtani segédtablák. Kézirat. Sopron, 1960. (Erdőmérnöki Főiskola jegyzetei)

Statisztika. Kézirat. Sopron,1960. (Erdőmérnöki Főiskola jegyzetei)

Jogszabálygyűjtemény I-II-III. Sopron, 1963. (Erdészeti és Faipari Egyetem Erdőmérnöki Kar)

Könyviteltn. Kézirat. Sopron, 1963. (Erdészeti és Faipari Egyetem Erdőmérnöki Kar)